

Handleiding

aanleg en onderhoud van een 'Bloeiend Randje'

Met een goede voorbereiding vergt een 'Bloeiend Randje' weinig onderhoud

Colofon

Bloeiend Randje is een initiatief van:
Werkgroep Bloeiende Landjes IVN Arnhem
www.ivnarnhem.nl

Voor vragen kunt u – liefst per mail- contact opnemen met:
Ilse Vonder
Telefoon: 026-3706787
E-mail: ilse.ivn@gmail.com

Foto voorpagina
Schoolkinderen op een 'Bloeiend randje'

Inhoudsopgave

Handleiding	1
Wat is een bloeiend randje?	3
Vorbereiding van de grond	3
Benodigdheden	3
Vorbereiding van het zaaien	3
Benodigdheden	4
Het zaad	4
Onderhoud	4
Pluktips	5
Benodigdheden	5
Zaad oogsten	5
Benodigdheden	6
Tijdschema.....	6
Extra waarnemings- en belevingsactiviteiten	6

Wat is een bloeiend randje?

Een 'Bloeiend Randje' is een braakliggend stukje grond bij school.

Dit kan door de kinderen in het voorjaar ingezaaid worden met zaad van (éénjarige) wilde bloemen. Vóór de zomervakantie bloeien de bloemen en kunnen de kinderen boeketjes maken van de zelf geplukte gele, witte, paarse, blauwe en roze bloemen.

Na de zomervakantie kunnen de kinderen nogmaals bloemen plukken en helpen met het oogsten van het zaad en het opruimen van de planten. Na het opruimen kan een groenbemester ingezaaid worden, die de grond tot de winter bedekt en de groei van onkruid tegenhoudt. Het volgend voorjaar kan opnieuw gezaaid worden.

Vorbereiding van de grond

- Kies indien mogelijk dat stuk grond uit dat zo 'schoon' (onkruidvrij) mogelijk is op een zonnige plaats. Zet het zonodig af met draad of bijvoorbeeld stammetjes.
- De grond moet **niet** bemest worden.
- Verwijder twee weken voor een geplande zaaidag zoveel mogelijk ongewenste (opdringerige) wortelonkruiden met wortel en al: brandnetels, zevenblad, kweekgras en akkerwinde. Probeer deze te leren herkennen b.v. aan de hand van foto's (zie internet).
- Spit (of ploeg bij een grote oppervlakte) de grond om. Laat de grond één à twee weken liggen om in te klinken.
- Ieder voorjaar moet de grond opnieuw bewerkt worden (gespit/geploegd).

Benodigdheden

- Schoppen/ handploeg of trekkertje met ploeg
- Emmers en groencontainer om onkruid af te voeren

Vorbereiding van het zaaien

- Alle kinderen, ook kleuters, kunnen helpen met zaaien. Bepaal het aantal kinderen dat meedoet aan de hand van de grootte van het terrein.
- Zorg per kind voor een plastic bakje met deksel (van ca. 10 x20 cm.) zoals van meeneemmaaltijden.
- Meng het zaad op de dag dat je gaat zaaien door een grote bak met licht vochtig speelzand. Zorg dat het zand en zaad goed vermengd worden.
- Vul dan de bakjes met dit mengsel, deksels erop. Deze bakjes kun je op een rij op gelijke afstand op het veld plaatsen zodat ieder kind een plekje heeft met een bakje erbij. Als er meerdere groepen meedoen, is het handig om elke groep een kleur te geven en die kleur op het veld aan te geven.
- Geef vooraf zaai-instructies in de klas. Kleine kinderen kun je de zaai-beweging zelf laten oefenen:

Neem een handje zand met zaad in één hand en strooi dat van links naar rechts voor je uit, houd je hand daarbij laag. Doe dan een stap vooruit en pak weer wat zand en maak weer dezelfde beweging. Ga zo door tot je aan de overkant bent en zorg dat je zaad als je daar aankomt op is.

- Na het zaaien moet het zaad licht aangeharkt worden voor een goede verspreiding en om wegwaaien of vraat van vogels te voorkomen. Dit kan het beste door volwassenen of oudere leerlingen gedaan worden.
- Water geven hoeft in deze periode van het jaar niet, tenzij het een aantal dagen erg heet is geweest.

Benodigheden

- Plastic bakjes met deksel, één per kind
- Zaad
- Speelzand/scherp zand en een grote bak om te mengen
- Harken

Het zaad

Het zaad bestaat uit een mengsel van meer dan 10 soorten eenjarige bloemen. Het zijn soorten die van oudsher op graanakkers voorkomen, zoals Korenbloem (blauw), Klapproos (rood), Bolderik (donkerroze), Gele Ganzenbloem (geel) en Kamille (wit). Deze planten bloeien van eind mei tot de zomervakantie, tegelijkertijd of na elkaar.

Als groenbemester (eventueel na de bloei van de akkerbloemen) kunnen Phacelia en/of mosterdzaad of koolzaad ingezaaid worden. Phacelia is een lilakleurige, zoetgeurende eenjarige plant die veel hommels, bijen en vlinders aantrekt. Mosterdzaad en koolzaad bloeien geel en trekken ook insecten aan. Deze kun je beter niet een aantal jaren op dezelfde plaats zaaien omdat ze dan een plantenziekte (knolvoet) kunnen gaan ontwikkelen. Deze planten blijven staan tot de eerste vorst en vriezen dan dood. Als ze voor 15 augustus gezaaid wordt komen er nog bloemen, na die datum alleen mooi groen blad.

Zie voor meer informatie:
www.cruydhoeck.nl
www.morgenster-zaden.nl

Onderhoud

- Na het zaaien is het belangrijkste werk: het weghalen van zwerfvuil en (eventueel) ongewenst onkruid.
- (Maar ook): **water geven**. Als de eerste blaadjes boven de grond zijn, zijn de plantjes kwetsbaar en is het belangrijk dat de grond vochtig blijft. (Als de planten eenmaal flink in de groei zijn kunnen ze wel wat hebben, maar in een droge, hete periode is water geven altijd goed).
- Begiet de planten liefst als de zon niet schijnt of anders zo vroeg mogelijk in de ochtend. Geef liever twee keer per week veel water dan elke dag een beetje.
- Na de zomervakantie kunnen de plantenresten opgeruimd worden en ongewenste planten verwijderd worden.
- Na een lichte grondbewerking (de grond losmaken met een hark of cultivator) kunnen de groenbemesters ingezaaid worden. Als de grond erg droog is kan water gegeven worden.

Pluktips

Pluk nooit in de volle zon. Liefst zo vroeg mogelijk in de ochtend als het zonnig, warm weer is. Of wacht tot het bewolkt is. Als de boeketjes mee naar huis genomen worden, zorg dan dat de bloemen na het plukken en binden koel bewaard worden in emmers met liefst lauwwarm water.

Kinderen kunnen de bloemen het best met een schaar knippen. Dit om te voorkomen dat hele planten uit de grond getrokken worden. Doe het de kinderen voor. Knip lange stelen, dan kan er altijd nog wat van af. Kinderen die niet kunnen knippen kun je laten plukken. Zorg dan dat ze de plant met 1 hand vasthouden en met de andere hand de stengel afbreken.

Ga meteen met de kinderen in de klas aan de slag met het binden. Ieder kind legt zijn/haar boeketje op tafel en haalt van iedere bloem de onderste blaadjes van de steel af. Die rotten namelijk als ze in het water komen te hangen. Doe meteen een touwtje om het boeketje (met de naam van het kind er op) en knip de stelen op gelijke lengte af, zodat alle bloemen water krijgen.

Laat de kinderen zien dat het geen zin heeft om bloeiende klaprozen te plukken. De bloemblaadjes vallen dezelfde dag, vaak 's ochtends al, af.

Je kunt een klaproos wel plukken als de bloem in de knop zit met het kopje recht overeind, deze gaat dan dezelfde of de volgende dag open.

Voor vervoer naar huis kun je de uiteinden van de bloemen in een vochtige tissue of in watten wikkelen en dan in een plastic zakje. Ook handig voor vervoer zijn plastic waterflesjes/flessen waar je de bovenkant af knipt, dan kunnen ze zelfs in de rugzak.

Benodigdheden

- Emmers
- Schaar
- Touwtjes
- Eventueel een naamkaartje per kind
- Watten of tissues en plastic zakjes /waterflesjes voor vervoer naar huis

Zaad oogsten

Het is leuk om met de kinderen zaad te winnen. Voor thuis of op school voor het volgend jaar.

- Het zaad kan per soort verzameld worden (zet de naam op de doosjes). Het is handig om ter voorbereiding de zaadozen of bloemhoofdjes te plukken en in de klas te laten zien. De zaadoosjes van de klaproos lijken bijvoorbeeld net peperbusjes: bovenaan zitten kleine gaatjes waar je het zaad uit kunt strooien.
- Het zaad moet goed rijp zijn. Dit kan per soort plant verschillen. Geef ieder kind, of twee kinderen samen, een eigen plastic bakje (boterkuipje of meeneembakje) om het zaad in te verzamelen.
- Doe de zaden per soort meteen over in papieren zakken met de plantennaam er op en bewaar deze op een droge plek tot ze droog zijn. Dan kunnen ze in de klas gepeld worden en in dozen bewaard worden.

Let op: de zaden van de bolderik zijn **giftig** en kunnen soms lichte irritatie geven. Laat de kinderen na afloop hun handen wassen en niet in hun ogen wrijven. Of pluk deze niet als je risico's wilt vermijden.

Benodigheden

- Plastic bakjes
- Papieren zakken (bv. groentezakken)
- Eventueel vergrootglas

Tijdschema

Eind februari- maart	grond bewerken
Begin maart- april (2 weken na grondbewerking)	zaaien
Juni/juli/augustus	bloemen plukken
Augustus / september	zaad oogsten, plantenresten opruimen groenbemesters inzaaien

Extra waarnemings- en belevingsactiviteiten

Na het zaaien kunnen de kinderen de groei van de planten volgen, bv. door ze te meten, te tekenen of te fotograferen.

Ook kunnen ze insecten bekijken (rupsen, vlinders, bijen, zweefvliegen).

De bloemen kunnen in de klas met een vergrootglas bekeken worden. Er kan een lesje gegeven worden over de anatomie van de bloem (meeldraden, stampers, kroonbladen, kelkbladen etc.)

Het is leuk om sommige zaden met een vergrootglas te bekijken. Of te tellen hoeveel zaden iedere soort bloem geeft en er samen over na te denken waarom een plant zóveel zaden heeft.

Veel plezier!!!

